

Dalabyggð
Þórður Már Sigfússon, skipulagsfulltrúi
Miðbraut 11
370 Búðardalur

Málsnr.: 2002053
Dalabyggð Málaskrá

7. APR. 2020

Bréfalýkill: 09.01.02

Reykjavík, 2. apríl 2020

Tilvísun: 202003028 / 3.1

Efni: Lýsing fyrir gerð aðalskipulags Dalabyggðar

Dalabyggð hefur, með erindi dags. 11. mars 2020, óskað umsagnar Skipulagsstofnunar um lýsingu, dagsett til kynningar í mars 2020, vegna endurskoðunar á aðalskipulagi sveitarfélagsins, sbr. 1. mgr. 30. gr. skipulagslaga.

Skipulagsstofnun hefur farið yfir framlögð gögn og telur lýsinguna veita góða mynd af viðfangsefnum nýs aðalskipulags, forsendum og samráði. Stofnunin bendir hins vegar á eftirfarandi atriði sem skoða þarf betur eða fjalla um við mótun tillögu og umhverfismat hennar:

Markmið í gildandi aðalskipulagi Dalabyggðar

Í gildandi aðalskipulagi Dalabyggðar voru sett fram markmið í fjölmörgum málaflokkum svo sem um fækkun náma, betri veitukerfi og fjarskipti, eflingu byggðar og umferðaröryggi. Gagnlegt er að fara yfir hvernig tekist hefur að ná þessum markmiðum, hvort þau eiga enn við og til að undirbyggja stefnu í nýju aðalskipulagi varðandi viðkomandi málaflokka.

Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030

Í kafla 9 í Svæðisskipulagi Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030 er dregin fram stefna í umhverfis- og skipulagsmálum sem gert er ráð fyrir að verði útfærð í aðalskipulagi hvers sveitarfélags. Við mótun aðalskipulagstillögunnar er mikilvægt að fara yfir þessa áherslupætti svæðisskipulagsins, svo sem um nýtingu auðlinda, verndun, samgöngu- og veitukerfi og samspil landslags og mannvirkjagerðar.

Stefna stjórnvalda til útfærslu í aðalskipulaginu

Í lýsingunni eru tilgreindar áætlanir og stefna stjórnvalda á svæðis- og landsvísu sem fyrirhugað er að skoða í tengslum við mótun stefnu og umhverfismat. Stefna þessara áætlana er að ýmsu leyti samhljóða svo sem varðandi markmið eða aðgerðir til að bregðast við loftslagsbreytingum, tryggja vernd landslags og lífríkis, almenningssamgöngur og vistvæna ferðamáta, efla lýðheilsu, styrkja vinnusóknarsvæði og skilgreina og efla áningastaði fyrir ferðamenn.

Við mótun aðalskipulagsins gefst tækifæri til að útfæra nánar stefnu stjórnvalda, þ.e. setja um þau skýr skipulagsákvæði og tímasetja áform til að ná settum markmiðum, hvort sem er fyrir skipulag nýrrar byggðar, endurnýjun byggðar eða skipulag í dreifbýli.

Fyrirhugað er að gera sérstaka úttekt á nýtingu vindorku í sveitarfélaginu en nú þegar stendur yfir vinna við mótun stefnu um vindorkunýtingu á tveimur svæðum, þ.e. á Hróðnýjarstöðum og Sólheimum og hafa lýsingar vegna breytinga á aðalskipulagi verið kynntar skv. skipulagslögum.

Nýting vindorku er nýtt viðfangsefni í skipulagsgerð á Íslandi og hefur verið kallað eftir því að stjórnvöld gefi út viðmið og leiðbeiningar um skipulagsákvæðanir og leyfisveitingar um vindorkunýtingu. Eitt af viðfangsefnum viðauka við Landsskipulagsstefnu 2015-2026 er skipulag vindorkunýtingar með tilliti til landslags, ásamt því að setja fram viðmið fyrir ákvæðanir um slíka nýtingu. Skipulagsstofnun hvetur sveitarfélagið til að fylgjast með framvindu þess verkefnis og jafnframt að skoða nýtingu vindorku með heilstæðum hætti, þ.m.t. tengsl við flutningskerfi raforku og aðliggjandi sveitarfélög. Þá er nýting vindorku einnig til skoðunar hjá verkefnastjórn rammaáætlunar, m.a. hvort aðferðarfræði rammaáætlunar henti við mat á vindorkukostum. Ljóst er að áhugi á uppsetningu vindorkuvera er að aukast og mikilvægt að ákvæðanir um nýtingu vindorku byggji á góðum undirbúningi og greiningu á aðstæðum.

Skipulag í dreifbýli

Í lýsingunni kemur fram að landbúnaðarland verði flokkað með tilliti til framtíðarnýtingar og verndar. Skipulagsstofnun beinir því til sveitarfélagsins að nýta flokkunina til að tryggja að land sem er vel fallið til búvöruframleiðslu verði varðveitt til slíkra nota með skipulagsákvörðunum.

Þá hvetur stofnunin til að á grundvelli vistkerfisgreiningar verði í aðalskipulaginu mörkuð stefna um varðveislu og endurheimt votlendis með hliðsjón af stefnu stjórnvalda um náttúruvernd og kolefnisbindingu. Minnt er á að nýta flokkun landbúnaðarlands, vistkerfis- og landslagsgreiningu við skipulagsákvæðanir um uppbyggingu í dreifbýli, svo sem vegna ferðapjónustu, orkuvinnslu og skógrækt, ef hún er áformuð af einhverju umfangi.

Við þessa vinnu mætti styðjast við kortlagningu landslagsgerða sem unnið er að í tengslum við mótun viðauka við Landsskipulagsstefnu 2015-2026, þar sem sjónum er sérstaklega beint að skipulagsgerð m.t.t. landslags. Sett verða viðmið fyrir greiningu á óbyggðum víðernum og unnið kort þar sem landið allt er flokkað niður í megin landslagsgerðir. Tilgangur verkefnisins er m.a. að viðhalda sérkennum og náttúrugæðum miðhálandisins og að beina meiriháttar mannvirkjagerð að stöðum sem rýra ekki víðerni eða landslagsheildir hálandisins. Þótt ekki séu óbyggð víðerni í Dalabyggð, geta sömu viðmið átt við m.a. fyrir áform um vindorkuver á Hróðnýjarstöðum og Sólheimum.

Gerð vegaskrár

Með tillögu að aðalskipulagi þarf að leggja fram og kynna tillögu sveitarfélagsins að vegaskrá um vegi í náttúru Íslands, aðra en þjóðvegi, sbr. 32. gr. laga um náttúruvernd og reglugerð þar um nr. 260/2018. Vegaskrá sveitarfélagsins verður hluti vegaskrár Vegagerðarinnar þar sem hún verður opin almenningi til skoðunar og til niðurrhals. Vegaskrá sveitarfélagsins og breytingar á henni verða birtar í B-deild Stjórnartíðinda samhliða gildistöku hlutaðeigandi aðalskipulagsáætlun.

Við mótun aðalskipulagstillögunnar þarf því að fara yfir vegi og vegslóða í sveitarfélaginu og flokka í opna vegi og vegi með takmarkaða notkun og tilgreina hvers eðlis þær takmarkanir eru sbr. 4. gr. reglugerðarinnar. Hafa þarf í huga að vegaskráin þarf að vera stafræn og skilað á stafrænu formi til Skipulagsstofnunar, sbr. 3. mgr. 4. gr. framangreindar reglugerðar. Við gerð tillögu að vegaskránni þarf að hafa samráð við Umhverfisstofnun, Vegagerðina, Landmælingar Íslands, Samtök ferðapjónustunnar o.fl., sbr. 2. gr. reglugerðarinnar.

Umhverfismat

Fyrirhuguðu umhverfismati er lýst í kafla 6. Að mati stofnunarinnar er nauðsynlegt að sníða umfang umhverfismatsins betur að viðfangsefnum og umfangi aðalskipulagsins. Draga þarf fram þau stefnumið aðalskipulagsins sem eru líkleg til að hafa verulega áhrif og jafnframt að velja viðmið sem skipta máli miðað við aðstæður á skipulagssvæðinu. Minnt er á að leggja mat á samlegðaráhrif af stefnu aðalskipulagsins eða aðgerðum/framkvæmdum sem stefnt er að. Hvatt er til þess að nota fá en lýsandi viðmið fyrir hvern og einn umhverfispátt, hvort sem um er að ræða tiltekin

verndarmarkmið úr lögum, viðmiðunargildi úr reglugerðum, tiltekin markmið Landsskipulagsstefnu 2015-2036 eða tiltekin undirmarkmið heimsmarkmiða SP.

Stafrænt skipulag

Vakin er athygli á að frá og með 1. janúar 2020 eiga sveitarfélög að skila aðalskipulagsáætlunum á stafrænu formi til Skipulagsstofnunar. Unnið er að gerð fitjuskjár fyrir gerð og skil á stafrænum skipulagsáætlunum og leiðbeiningar þar um, sem verða kynntar fljótlega.

Umsagnaraðilar

Auk þeirra aðila sem taldir eru upp í kafla 5.4. bendir stofnunin á að hafa samráð við Svæðisskipulagsnefnd Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar við mótun tillögunnar þarf að skoða hvort ástæða sé að senda tillöguna einnig til umsagnar Fiskistofu.

Vinnslutillaga

Skipulagsstofnun óskar eftir að fá vinnslutillögu að aðalskipulaginu til skoðunar áður en hún verður kynnt skv. 2. mgr. 30. gr. skipulagslaga.

Málfríður K Kristiansen